

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සීමාසහිත ගල්ඔය වැව්ලි පුද්ගලික සමාගමේ (“සමාගම”) 2020 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස් වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ 2020 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්ය සාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙසමා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ පාලක ආයතනය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 24 ප්‍රකාරව සම්බන්ධිත පාර්ශව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොමැත.</p>	<p>ප්‍රමිති 24 ප්‍රකාරව සම්බන්ධිත පාර්ශව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සිදු කළ යුතුයි.</p>

1.5.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගොවි ණය රු.1,969,288 ක් අඩමාන ණය වශයෙන් කපා හැර තිබුණි. එසේවුවද, ඒ සඳහා පදනම් වූ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.</p>	<p>කළමනාකරණය විනිශ්චය සහ ණය අයකර ගැනීමේ පැරණි දත්ත පදනම් කරගෙන තීරණය කළ අතර එය සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලබාගන්නා ලදී.</p>	<p>අඩමාන ණය කපා හැරීම සම්බන්ධ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් හෙළිදරව් කළ යුතුයි.</p>

1.5.3 සංවිධානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගමට අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ඇතැයි උපකල්පනය කරමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද, සමාගම දිගින් දිගටම අලාභ ලබමින් පැවත 2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වන වර්ෂය සඳහා රු.1,430,139,698 ක ශුද්ධ අලාභයක් ලබා තිබූ අතර එදිනට සමුච්චිත අලාභය රු.8,677,402,641 ක් විය. එදිනට සමාගමේ මුළු වත්කම් ඉක්මවූ වගකීම් ප්‍රමාණය රු.7,521,543,411 ක් වී තිබුණි. තවද, සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනය රු.1,011,764,730 ක් වී තිබිය දී කොටස්කාර සමාගම් හා එම සමාගම් සම්බන්ධ වෙනත් සමාගම්වලින් ලබාගෙන ඇති රු.6,092,272,225 ක ණය ඇතුළුව මුළු ණය ප්‍රමාණය රු.8,272,917,286 ක් වීමෙන් ප්‍රාග්ධන ණය තෝලන අනුපාතය සියයට 818 ක් වී තිබූ අතර 2020 මාර්තු 31 දිනට රු.50,633,696 ක බැංකු ශේෂයක් පැවතිය ද, එදිනට සමාගමේ බැංකු අයිතව රු.62,844,095 ක් වී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අහෝසි වී අවධානමක් නිර්මාණය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය වන අතර සමාගමේ සියයට 51 ක කොටස් හිමිකාරිත්වය ඇති රජය වෙනුවෙන් මෙම කටයුතු අධීක්ෂණය කරනු ලබන මහා භාණ්ඩාගාරය මෙම තත්වය සමාලෝචනය කර එයට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර්මික නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>සමාගම යථා තත්වයට පත්කොට උක් කර්මාන්තය ආරම්භ කිරීමට ආසන්න වශයෙන් රු.බිලියන 15 ක් පමණ අවශ්‍ය වුවත් භාණ්ඩාගාරයෙන් ආයෝජනය කිරීමට නොහැකි වීමත්, නව ප්‍රාග්ධනයක් ආයතනය වෙත ලබා ගැනීමට නොහැකි වීමත්, ඇප සුරැකුම් ඉදිරිපත් නොකිරීම මත රජයේ බැංකු ණය ලබා නොදීමත් මත මූල්‍ය ආයතනවලින් අනාරක්ෂිත ණය ලබාගැනීම නිසා වඩා ඉහල පොලී අනුපාතයක් ගෙවීමට සිදුවිය.</p> <p>උක් ඇඹරීම ආරම්භ කළ 2012 වසරේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා සිනි නිෂ්පාදනය එකම ආදායම් මාර්ගය වීම හා අලෙවි මිල නිෂ්පාදන පිරිවැයට වඩා ඉතා පහළ අගයක් වීම මත ණය ප්‍රාග්ධනයට යාමට සිදුවිය. ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා නිසි වේලාවට ණය ගෙවීමට නොහැකි වීමෙන් අමතර පොලී පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවිය. සෑම වර්ෂයක් අවසානයේදීම හිමිකරුවන් සමඟ පැවැත්වූ අති විශේෂ මහ සභා රැස්වීමේදී මේ පිළිබඳ දන්වා ණය ගෙවීමේ හා ආදායම ඉපයීමේ පුරෝකච්ඡා වාර්තාවක් සභාගත කර අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී.</p>	<p>ණය පිරිවැය අවම කර කොටස්කරුවන්ගේ ගිවිසුමේ ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලව සමාගම ලාභ ලබන තත්වයට පත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාගම මහා භාණ්ඩාගාරයත් සමඟ 2009 වර්ෂයේදී අත්සන් තබන ලද කොටස්කරුවන්ගේ ගිවිසුමේ 18.2.1(10) වගන්තිය සහ ගල්ඔය හෝල්ඩින්ස් පුද්ගලික සමාගම සමඟ 2010 වර්ෂයේදී අත්සන් තබා ඇති කළමනාකරණ ගිවිසුමෙහි 19.1.1(a) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාගම සෑම වර්ෂයකදීම එම වර්ෂය ආරම්භයේදී පවතින අවම භාණ්ඩාගාර බිල්පත්</p>	<p>සමාගම් පනතේ සඳහන් පරිදි solvency test සඳහා අනුගත විය යුතු වීම නිසා කළමනාකරණ ගිවිසුමේ සඳහන් වගන්ති ප්‍රකාරව ලාභාංශ මහා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවීමට නීතිමය පසුබිමක් නොවීය. කෙසේ වෙතත් 2015/2016 මූල්‍ය වර්ෂයේදී මිලියන 364 ක් වූ මෙහෙයුම් අලාභය 2018/2019 මූල්‍ය වර්ෂයේදී මිලියන 21 ක් දක්වා පහත හෙලමින් 2019/2020 ගිණුම් වර්ෂයේදී එය රු. මිලියන 626 ක මෙහෙයුම් ලාභයක්</p>	<p>කොටස්කරුවන්ගේ ගිවිසුම හා කළමනාකරණ ගිවිසුම ප්‍රකාරව මහා භාණ්ඩාගාරයට ලාභාංශ ගෙවීමට හැකි වන ආකාරයට වාර්ෂික බදු පසු ලාභයක් ඉපැයීමට එකඟ වී ඇති බැවින්</p>

පොලී අනුපාතයට සමාන ලාභාංශයක් මහා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය හැකි වන සේ වාර්ෂික බදු පසු ලාභයක් නොලබන්නේ නම් රජයට කොටස්කාර ගිවිසුම අවසන් කිරීමේ හැකියාව පවතින බව දක්වා ඇත. මෙම සමාගම සංස්ථාපනය කළ 2010 වර්ෂයේ සිටම අඛණ්ඩව අලාභ ලබමින් පවත්වාගෙන ගොස් තිබූ අතර ඉහත (අ) ඡේදයේ දක්වා ඇති පරිදි සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සමුච්චිත අලාභය රු.8,677,402,641 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව භාණ්ඩාගාරයට 2020 වර්ෂය දක්වාම කිසිදු ලාභාංශයක් ගෙවා නොතිබුණි. මේ අනුව කොටස්කාර ගිවිසුම සහ කළමනාකරණ ගිවිසුම උල්ලංඝනය වීම මඟින් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අහෝසි වීමේ අවධානමක් නිර්මාණය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

ලෙසන් 2020/2021 මූල්‍ය වර්ෂයේදී (මාස 11) මෙහෙයුම් ලාභය බිලියන 2.4 ක් දක්වා සියයට 283 ක වර්ධනයක් ලභාකර ගැනීමටත් කළමනාකාරිත්වයට හැකිවිය. මේ සඳහා එතනෝල් ආනයනය තහනම් කිරීමත්, දේශීය දුඹුරු සීනි සඳහා හොඳ මිලක් ලබාදීමත් හේතු විය. ඒ අනුව එතනෝල් නිෂ්පාදනය, සමාගමේ වතුයාය අපේක්ෂිත ධාරිතා මට්ටමට ලභාවීම නිසා නිෂ්පාදන මට්ටම ඉහළයාම සහ බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා නව ව්‍යාපෘතියක් හඳුන්වාදීම මඟින් අපේක්ෂිත ලාභය ධනාත්මක මුදල් ප්‍රවාහයක් ජනනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇති අතර අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ අදහස වන්නේ සමාගමේ කටයුතු ඉදිරියට පවත්වාගෙන යා හැකි බවයි.

එම කොන්දේසි උල්ලංඝනය නොකළ යුතුය.

(ඇ) සමාගම අඛණ්ඩව අලාභ ලබමින් පවත්වා ගෙන ගියද, කොටස්කාර පෞද්ගලික සමාගම් දෙකෙන් සහ එම සමාගම්වල ආශ්‍රිත සමාගම්වලින් සියයට 24 තරම් ඉහළ පොලී අනුපාත යටතේ ණය ලබාගෙන වාර්ෂිකව සැලකිය යුතු මුදලක් පොලී වශයෙන් ගෙවා තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 5,220 ක් වූ මුළු වියදමෙන් රු.මිලියන 1,673.6 ක් හෙවත් සියයට 32 ක් එම ආශ්‍රිත සමාගම් සඳහා වූ පොලී වියදම විය.

කිසිදු රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික බැංකු හෝ මූල්‍ය ආයතන විසින් ණය ලබා නොදෙන තත්ත්වයක් යටතේ ආශ්‍රිත සමාගම විසින් ණය ලබා ගැනීම හැර වෙනත් විකල්පයක් නොතිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් සියලුම කොටස්කරුවන් නියෝජනය කළ අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් නොකඩවා අනුමත කරන ලදී.

ඉහළ අනුපාත යටතේ ණය ලබාගෙන සමාගම අලාභදායී තත්ත්වයට පත් කර තිබීම එහි අඛණ්ඩ පැවැත්මට බලපා ඇති බැවින් අසාමාන්‍ය පොලී වියදම අඩු කරගත යුතුය.

1.5.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) තොග	රු. 782,388,545	භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදුකර නොතිබීම	2020 පෙබරවාරි හා මාර්තු මාසයේ සිට පැවති COVID - 19 වසංගතය හමුවේ භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදුකිරීමට නොහැකි විය.	ශිඤ්ඤම් වර්ෂය අවසාන භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් තොග හා වත්කම්වල අගය හා පැවැත්ම සනාථ කරගත යුතුයි.
(ආ) ජංගම නොවන වත්කම් පිරිවැය	3,580,142,292			
(ඇ) කෙරීගෙනයන වැඩ	3,138,361			

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 220 වගන්තිය	සමාගමේ ශුද්ධ වත්කම් එහි ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනයෙන් හරි අඩකට වඩා අඩුවන අවස්ථාවක දී 60 ක් ඇතුළත කොටස්හිමියන්ගේ මහා සභා රැස්වීමක් කැඳවා, පාඩුවල ස්වභාවය හා ප්‍රමාණය, ඊට හේතු වූ කරුණු, වැලැක්වීම සඳහා ගනු ලබන පියවර පිළිබඳව දැනුම් දීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම වන නමුත් සමාගමේ ශුද්ධ වත්කම් රු.7,521,543,411 ක සෘන අගයක් දක්වා පහළ ගොස් තිබියදීත් සමාගමේ කළමනාකරණය විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොමැත.	සමාගම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) කොටස්කරුවන්ගේ ගිවිසුමේ 2.1 වගන්තිය	ව්‍යාපාරික කටයුතු, ලාභදායීත්වය අරමුණු කරගෙන සමාගමේ ව්‍යාපාරික උපායමාර්ග හා අයවැය ලේඛනවලට අනුකූලව සිදුකළයුතු වුවත් සංස්ථාපනය කළ වර්ෂයේ සිටම සමාගම අලාභ ලබමින් පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.	2020/2021 මූල්‍ය වර්ෂයේ පෙබරවාරි 28 න් අවසන් වූ මාස 11 ක පරාසය තුළ ආයතනය විසින් ශුද්ධ ලාභය ලෙස මිලියන 487 ක් උපයා ඇත.	කොටස්කරුවන්ගේ ගිවිසුම ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.1,430,139,698 ක අලාභයක් වූ අතර ඊට අනුකූල ඉකුත් වර්ෂයේ අලාභය රු.1,814,145,920 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.384,006,222 ක අලාභයෙහි අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර සමාගමේ මුළු ආදායම රු.1,733,932,232 කින් වැඩිවීම හා මුළු වියදම රු.1,349,926,012 කින් අඩුවීමේ කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

(ආ) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සමාගමේ පරිපාලන වියදම රු.11,892,862 කින් හෙවත් සියයට 2 කින් ද, පෙර වර්ෂයේ රු.1,803,529,762 ක් වූ මූල්‍ය වියදම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.2,093,733,282 ක් දක්වා සියයට 16 කින් ද ඉහළ ගොස් තිබුණි. මේ හේතුවෙන් පෙර වර්ෂයේදී රු.554,642,407 ක් වූ සමාගමේ දළ ලාභය සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.1,233,289,274 ක් දක්වා රු.678,646,867 කින් හෙවත් සියයට 122 කින් ඉහළ ගොස් සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.1,430,139,698 ක ශුද්ධ අලාභයක් ඇති වී තිබුණි.

(ඇ) සමාගම 2006/2007 මූල්‍ය වර්ෂයේ සිටම අලාභ ලබමින් පවත්වාගෙන ගොස් තිබූ අතර 2006/2007 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 219 ක් වූ එම අලාභය වසර 13 ක් ගත වී 2019/2020 මූල්‍ය වර්ෂය වන විට රු. මිලියන 1430 ක් දක්වා සියයට 553 කින් පමණ සිසු ලෙස වර්ධනය වී තිබුණි. සමාගම පත්ව ඇති මෙම මූල්‍ය අර්බුදකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳව ද ගැටළු ඇති වී තිබුණි. සමාගමේ සියයට 51 ක කොටස් හිමිකාරීත්වය ඇති රජය වෙනුවෙන් මෙම කටයුතු අධීක්ෂණය කරනු ලබන මහා භාණ්ඩාගාරය මෙම තත්ත්වය සමාලෝචනය කර එයට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාරමිඛ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2019/2020 වර්ෂයේ සමාගමේ උක්වගා කළහැකි මුළුබිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 4,852 ක් වුවද, වගාකර තිබූ මුළු බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 4,656 ක් විය. ඒ අනුව උක්වගා නොකරන ලද හෙක්ටයාර් 196 ට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අහිමි වූ උක් එලදාව මෙට්‍රික්ටොන් 10,584 ක් විය. (හෙක්ටයාර්: 196 * හෙක්ටයාරයකට සාමාන්‍ය උක්එලදාව 54)</p>	<p>1975 හා 1989 ගැසට් නිවේදන ප්‍රකාරව හිඟරාන සිනි කර්මාන්තය සඳහා වෙන් කර ඇති භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 7506 ක් වුවද, සමාගම ආරම්භයේදී හඳුනා ගන්නා ලද භූමි ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් හෙක්ටයාර් 5200 ක් පමණක් වන අතර එම භූමි ප්‍රමාණය සඳහා කිසිදු අයිතියක් හෝ වගකීමක් රජය විසින් අප ආයතනය වෙත පවරා නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ඉඩම් ප්‍රමාණය වගා කරමින් ගොවියන් ප්‍රමාණය ද වැඩි කරගෙන ඇත. ඉඩම් සම්බන්ධව නීතිමය අයිතියක් ලබා නොදීම තුළ උක් වගා කර අස්වැන්න ලබා ගැනීම ගැටලු සහගත කරුණක් වේ.</p>	<p>වගා කළ හැකි මුළු බිම් ප්‍රමාණයම උපයෝජනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.</p>

- (ආ) 2017/20118 වර්ෂයේ සිට 2019/2020 වර්ෂය දක්වා වූ වර්ෂ 03 ක කාලපරිච්ඡේදය සලකා බලන විට හෙක්ටයාරයකට සාමාන්‍ය වාර්ෂික උක් ඵලදාව පිළිවෙලින් මෙට්‍රික්ටොන් 65, 53 හා 54 ක් වශයෙන් ක්‍රමයෙන් පහළ ගොස් 2017/2018 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019/2020 වර්ෂය වනවිට මෙට්‍රික්ටොන් 11 කින් පහළ ගොස් තිබුණි. එසේ වුවද, මෙම තත්ත්වය වර්ධනය කර ගැනීමට සමාගම අපොහොසත්ව තිබුණි.
- (ඇ) 2018/2019 වර්ෂයේ මෙට්‍රික්ටොන් 152,017 ක් වූ කර්මාන්තශාලාවේ උක් ඇඹරීම 2019/2020 වර්ෂය වන විට මෙට්‍රික්ටොන් 226,598 ක් දක්වා සියයට 49 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණද, ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම මඟින් අපේක්ෂා කළ උක් මෙට්‍රික්ටොන් 262,384 ක ප්‍රමාණය ළඟාකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. එමෙන්ම කර්මාන්තශාලාවේ වැඩිම උක් ඇඹරීම මෙට්‍රික්ටොන් 246,349 ක් 2014/2015 වර්ෂයේදී අත්පත් කරගෙන තිබූ අතර 2019/2020 වන විට වසර 06 ක් ගතවී ඇතත් එම මට්ටම ළඟා කර ගැනීමට සමාගම අපොහොසත්ව තිබුණි.
- (ඈ) කර්මාන්තශාලාවට අවශ්‍ය බලශක්තිය, සීනි නිෂ්පාදනයේදී ඉවතලන බැගැස් ආධාරයෙන් නිපදවන අතර එය ප්‍රමාණවත් නොවූ පසු ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සම්බන්ධවී යන්ත්‍ර ක්‍රියාත්මක කරයි. 2015/2016 වර්ෂය වන විට මෙඟාවොට පැය 2800 ක් වූ අභ්‍යන්තර බලශක්ති උත්පාදනය 2019/2020 වර්ෂය වන විට මෙඟාවොට පැය 766 ක් දක්වා අඛණ්ඩව සියයට 73 කින් පහළ ගොස් තිබුණි. මෙම පහළයාම වළක්වාගැනීම සඳහා ආයතනයේ දැනට පවත්නා බලශක්ති උත්පාදන ඒකකයේ ධාරිතාවය මෙඟාවොට 2 කර්මාන්තශාලාව වෙත උක් දඬු ලබාදීම වගා අංශය සහ පිටස්තර උක් ගොවි අංශය මඟින් සිදුවන අතර 2014/2015 සිට 2019/2020 දක්වා අස්වැන්නේ යම් අඩුවීමකට පිටස්තර උක් ගොවි අංශය තුළ සිදු වන හෙක්ටයාර එකකින් ලබාගන්නා අස්වැන්නේ අඩු වීම හේතු වී ඇත. මෙයට අදාළ වර්ෂයන්හි පවතින කාලගුණික තත්ත්වයන්, විවිධ රෝග හා පලිබෝධවල තත්ත්වයන්, වගාව සඳහා ප්‍රධාන ජල ප්‍රවාහයන් දෙක වන සේනානායක සමුද්‍රයේ හා ගල්මිය ජලාශයේ ජල මට්ටමෙහි ඇති වන විචල්‍යතාවයන් සෘජුවම බලපායි.
- 2014/2015 වැඩිම වාර්තාගත උක් සැපයීම සිදු කරන ලද නමුත් ඊට පසු වර්ෂවලදී කාලගුණයෙහි , රෝග හා පලිබෝධ තත්ත්ව හේතුවෙන් හා ජල ප්‍රවාහවල ජල මට්ටම්වල විචල්‍යතාවය හේතුවෙන් එම වාර්තාගත අස්වැන්න වෙත ලඟා වීමට නොහැකි විය. 2019/2020 වාර්තාගත අස්වැන්නක් ලබාදිය හැකි වසරක් වුවද, COVID – 19 තත්ත්වය යටතේ වර්ෂයේ අවසාන භාගයේ රට වසා දැමීම නිසා උක් සැපයීම හා උක් ඇඹරීම අකර්මණ්‍ය විය. එහෙත් එහි බලපෑම අවම කර ගනිමින් ටොන් 226,598 ක අස්වැන්නක් වෙත ලඟා වීමට හැකි විය.
- මනා සැලසුම්කරණයක් යටතේ උපරිම ධාරිතාවය ලඟා කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කළ යුතුය.
- අභ්‍යන්තර බලශක්ති උත්පාදනය උපරිම මට්ටමින් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

සිට මෙඟාවොට 10 දක්වා ඉහළ නැංවීමේ ව්‍යාපෘතියක් 2018 වර්ෂයේ ආරම්භ කර 2020 වර්ෂයේ මැද භාගය වනවිට අවසන් කිරීමට යෝජිතව තිබූ නමුත් අදාළ ව්‍යාපෘතිය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට දීද ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

(ඉ) සමාගමෙහි අතුරු නිෂ්පාදන වශයෙන් 2019/2020 වර්ෂයට අදාළ ඇස්තමේන්තු ගත කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික්ටොන් 5000 ක් වුවද, සත්‍ය නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය මෙට්‍රික්ටොන් 1000 ක් හෙවත් සියයට 20 ක් පමණක් විය. 2017/2018 වර්ෂයේදී රු.2,625,200 ක පිරිවැයකින් ඉදිකළ කොම්පෝස්ට් අංගනයෙන් වාර්ෂිකව කොම්පෝස්ට් මෙට්‍රික්ටොන් 7000 ක් නිපදවා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික යන දෙඅංශයේම ගැනුම්කරුවන්ට අලෙවි කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබූ නමුත් වසර 03 ක් ගත වන විටත් ප්‍රමාණවත් පරිදි ගැනුම්කරුවන් ආකර්ෂණය කරගැනීමට නොහැකිවීම මත කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය අපේක්ෂිත මට්ටමට ලඟාකර ගැනීමට නොහැකි වීම හා කොම්පෝස්ට් අංගනය පූර්ණ ලෙස උපයෝජනය කිරීමට සමාගම අපොහොසත්ව තිබුණි.

කොම්පෝස්ට් අංගනය පූර්ණ ලෙස උපයෝජනය නොකිරීම කෙරෙහි නිෂ්පාදන අත්හදා බැලීම් මට්ටමේ පැවතීම, කොම්පෝස්ට් සඳහා හොඳ ඉල්ලුමක් නොතිබීම හා අලෙවිය පිළිබඳ ඇති වූ ගැටළු හේතු විය. මෙවැනි ව්‍යාපෘතියක් ඉතා කෙටි කලකින් ප්‍රවලිත කර අලෙවි කටයුතු සිදු කර ගැනීම අපහසු කටයුත්තක් බැවින් මේ සඳහා යම් කාලයක් අවශ්‍ය වේ. සියලුම අපද්‍රව්‍යන් භාවිතා කර පරිසරයට හිතකාමී ලෙස (Zero waste concept) පාංශු ගුණාත්මකභාවය වැඩි කර ගැනීම සඳහා කොම්පෝස්ට් පොහොර නිපදවීමත්, මෙම කාබනික පොහොර මගින් උක් ගොවීන්ගේ උක් ඉඩම්වල හිතකර පාංශු තත්ත්වයක් ඇති වී අස්වැන්නේ වැඩි වීමක් නිරීක්ෂණය වීමත් නිසා උක් ගොවීන් තුළ කොම්පෝස්ට් සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් ජනනය වෙමින් පවතී. තවද, බලාපොරොත්තු වූ ටොන් 7000 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාවට හොඳ ඉල්ලුමක් ඇති වූ පසු ලඟාවිය හැකිය.

ශක්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇස්තමේන්තු සකස් කර ඉලක්කය කරා ගමන් කළ යුතුය.

3.2 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගමේ කළමනාකරණය සඳහා පිහිටුවා ඇති ගල්ඔය හෝල්ඩින්ස් පුද්ගලික සමාගමට හිමිකම් ඇත්තේ ගල්ඔය වැවිලි සමාගමේ බදු පසු ලාභයෙන් සියයට 02 ක කළමනාකරණ ගාස්තුවක් අයකර ගැනීම පමණක් වුවද, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ගල්ඔය හෝල්ඩින්ස් පුද්ගලික සමාගමින් වසර ගණනාවක සිට ලැබිය යුතු රු.15,873,623 ක අයනොවන ශේෂයක් දක්වා තිබූ අතර මෙම ශේෂය ඇතිවූ ආකාරය පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින්	සමාගමේ ලාභයෙන් සියයට 2 ක් කළමනාකරණ ගාස්තු ලෙස ගල්ඔය හෝල්ඩින්ස් සමාගම වෙත ගෙවිය යුතු වුවද, මේ දක්වා ලාභයක් නොලැබීම නිසා කිසිදු කළමණාකරණ ගාස්තුවක් ගෙවා නොමැත. මෙහි සඳහන් රු.මිලියන 15.8 යනු නොයෙකුත් කාරක ප්‍රාග්ධනයක් සඳහා ව්‍යාපාරය ආරම්භයේදී සිදුකළ වියදම් වේ.	මෙම ලැබිය යුතු ශේෂය පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීමක් සිදුකිරීමටත් එම මුදල අයකර ගැනීමටත් කටයුතු කළ

ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි. තවද, මේ වෙනුවෙන් සමාගම රු.12,392,179 ක අඩමාණ ණය වෙන් කිරීමක් සිදුකර තිබුණි.

යුතුය.

(ආ) ශේෂ පත්‍ර දිනට ගොවීන්ගෙන් අයවිය යුතු රු.82,642,083 ක ණය මුදලින් කළමනාකරණ තීරණ මත රු.47,214,354 ක් කපාහැර තිබීම මතභේදාත්මක වන අතර ඉතිරි මුදලින් රු.22,953,208 ක් 2021 මාර්තු මාසය වනවිට තවදුරටත් අයවිය යුතුව පැවතුණි.

වසර 04 කට වැඩි ගොවීන්ගෙන් අයවිය යුතු රු.82,642,083 ක ණය මුදලින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියෙන් රු.47,214,354 ක් කපාහැර ඇති අතර ඉතිරි රු.35,427,728 කින් රු.12,474,521 ක් (35%) මේ වන විට අය කරගෙන ඇත. ඉතිරි රු.22,953,207 ක් මෙම කෙටි ඇඹරුම් වාරයේ හා ඉදිරි දිගු ඇඹරුම් වාරයේදී අයකර ගැනීමට අපේක්ෂිතයි.

සමාගමට අයවිය යුතු මුළු ණය මුදල අයකර ගතයුතු අතර ණයගැති භාවය හා කපා හැරීමට හේතුව හෙළිදරව් කළ යුතුය.

(ඇ) 2020 මාර්තු 31 දිනට ගෙවිය යුතු රු.8,272,917,286 ක් වූ මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් රු.6,092,272,225 ක් හෙවත් සියයට 73.6 ක් සමාගමේ කොටස්කාර සමාගම් හා එම සමාගම්වල ආශ්‍රිත සමාගම් වලින් සියයට 15 ක් සියයට 24 ක් අතර පරාසයක වාර්ෂික පොලී ප්‍රතිශතයන් යටතේ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා ලබාගත් ණය මුදල් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.2,093,733,282 ක් වූ මුළු ණය පොලී වියදමෙන් රු.1,673,581,209 ක් හෙවත් සියයට 79.9 ක් කොටස්කාර සමාගම් හා එම සමාගම්වල ආශ්‍රිත සමාගම් සඳහා වන පොලිය විය. තවද, 2019 අප්‍රේල් 01 දිනට එම සමාගම් වල ආශ්‍රිත සමාගම්වලට ගෙවිය යුතුව තිබූ රු.746,679,237 ක ණය මුදල හා ඒ සඳහා ගෙවිය යුතුව තිබූ රු.768,609,290 ක පොලී මුදල් එකට එකතු කර සියයට 20 ක පොලී ප්‍රතිශතයක් යටතේ රු.1,515,288,527 ක නැවත ලබාගත් ණය මුදලක් වශයෙන් පරිවර්තනය කර තිබුණි. සමාගම විසින් 2016/2017 හා 2018/2019 වර්ෂයන්හිදී රජයේ හා පෞද්ගලික බැංකු 02 කින් සියයට 6.5 ක් බැහින් වූ පොලී ප්‍රතිශත යටතේ ණය පහසුකම් ලබාගෙන තිබීමෙන් මුදල් වෙළඳපල තුළ ඉතා අඩු පොලී ප්‍රතිශතයක් පවතින අවස්ථාවක කොටස්කරුවන් හා ඒ හා සම්බන්ධිත සමාගම්වලින් මෙලෙස ඉතා ඉහළ පොලී ප්‍රතිශත යටතේ ණය මුදල් ලබා ගැනීමත්, ගෙවිය යුතු පොලී, ණය මුදල් බවට පරිවර්ථනය කිරීමත්, මූල්‍ය අවශ්‍යතා පිළිබඳව හාණ්ඩාගාරය දැනුවත් නොකිරීමත් තුළින්

ආයතනයේ මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමට අවශ්‍ය කාරක ප්‍රාග්ධන හා ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් සඳහාත්, අවශ්‍ය ඇප සුරැකුම් කිසිවක් නොමැතිව රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික බැංකු ණය ලබා දීමේ මැළිකමක් දැක්වීමත්,

ණය පොලී වියදම් අවම කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

කිහිප වාරයක් ඉල්ලුම් කළ ද මහා හාණ්ඩාගාරය විසින් ඇප සහතික කිරීම (letter of comfort) ලබාදීමට අපොහොසත් වීමත් නිසා මූල්‍ය ආයතන විසින් ලබාදෙන අනාරක්ෂිත ණය (unsecured) මත, යැපීම හැර අන් විකල්පයක් නොවීය.

LOLC Factors ආයතනයෙන් 2015 වසරේ ලබාගත් ණය පහසුකම් ප්‍රාග්ධන ණය මුදල මිලියන 747 ක් සහ ඊට අදාළ පොලිය රු. මිලියන 758 ක් ගෙවීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් එම ආයතනය හා සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසුව එම පහසුකම නැවත රු.බිලියන 1.8 ක් ලෙස අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියෙන් සංශෝධනය කරන ලදී.

සමාගම ප්‍රබල මූල්‍ය අර්බුදයකට මුහුණපා ඇති බව නිරීක්ෂණය වන අතර මෙම මතභේදාත්මක ගණුදෙනු කෙරෙහි මහා භාණ්ඩාගාරයේ අවධානය යොමුකර නොතිබූ බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

3.3 වෙනත් සංවිධානවලට මුදාහැරී සම්පත්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ආයතනයේ සේවයේ නියුක්ත නිලධාරීන් වෙනුවෙන් ලබාදිය හැකි නිල නිවාස 113 ක අනවසර පදංචිකරුවන් පදිංචිවී ඇති බව ආයතනය විසින් ලබාදුන් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය විය. එහෙත් එම නිවාස අත්පත් කරගැනීමට සමාගම පියවර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>රජයේ සියයට 51 ක කොටස් අයිතිය යටතේ අප ආයතනය වෙත පවරා ඇති වංචල හා නිශ්චල දේපල යටතේ හෙක්ටයාර 277 ක භූමි ප්‍රමාණයත්, ඒ තුළ ඇතුළත් ගොඩනැඟිලි හා නිවාසත් වසර 30 ක දීර්ඝ කාලීන බදු පදනම යටතේ අප ආයතනය වෙත ලබා දීමට තීරණය කර මේ වන විට වසර 13 කට අධික කාලයක් ගතවී ඇතත් එම දීර්ඝ කාලීන බදු ගිවිසුම ලබා දීමට රජයේ පාර්ශවය අපොහොසත් වී තිබීම නිසා නිල නිවාස අත්පත් කර ගැනීමට අප ආයතනය වෙත නීතිමය පදනමක් නොමැති බව දන්වනු කැමැත්තෙමි.</p>	<p>අම්පාර දිස්ත්‍රික් ලේකම් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු බැවින් දිස්ත්‍රික් ලේකම්ගේ සහය ලබාගෙන මෙම නිවාස අත්පත් කර ගැනීමට පියවර ගත යුතුය.</p>

3.4 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2003 ජූනි 02 දිනැති අංක 12 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය 9.3.1 ඡේදය ප්‍රකාරව සෑම ආයතනයකටම අදාළව කාර්ය මණ්ඩල බඳවා ගැනීමේ පටිපාටියක් සකස් කර ගතයුතු වුවත් සමාගම සඳහා අනුමත බඳවා ගැනීමේ පටිපාටියක් සකස් කර නොතිබුණි .</p>	<p>රජය හා පෞද්ගලික අංශ අතර ඇති කරගත් කොටස්කාර ගිවිසුමට යටත්ව ඇති කර ගන්නා ලද කළමනාකරණ ගිවිසුම යටතේ ආයතනයේ කළමනාකරණ කටයුතු කිරීම සඳහා ගල්මය හෝල්ඩින්ග්ස් (පුද්.) සමාගම නමින් කළමනාකරණ සමාගමක් පිහිටුවා ඇති අතර ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම සකසන ලද ව්‍යාපාර සැලැස්මට යටත්ව සකස් කර ඇති මිනිස් බල සැලැස්මට අනුව මෙන්ම කළමනාකරණ සමාගමේ අනුමත මිනිස් බල සැලැස්මකට හා බඳවා ගැනීමේ පටිපාටියට යටත්ව සියලුම බඳවාගැනීම් සිදු කර ඇති බව දන්වා සිටිමි.</p>	<p>වක්‍රලේඛ උපදෙස් ප්‍රකාරව අනුමත බඳවා ගැනීමේ පටිපාටියක් සකස් කරගත යුතුය.</p>

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.1 ඡේදය ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය අවසන්වී දින 60 ක් ඇතුළත කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත්, සමාගම විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන මාස 06 ක ප්‍රමාදයකින් පසු 2020 නොවැම්බර් 24 දින ඉදිරිපත් කර තිබුණද, කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව ඉදිරිපත්කර නොතිබුණි.</p>	<p>පැවති COVID – 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ආයතනයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට බාධා සිදුවීම මත කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත කාල වකවානුව තුළදී විගණකාධිපති වෙත ලබාදීමට නොහැකි විය. 2020/2021 මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළව මෙම මූල්‍ය වාර්තාව හා කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව නියමිත දිනයන්හිදී ලබාදීමට කටයුතු කරන්නේ මු.</p>	<p>වක්‍රලේඛ උපදෙස් ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය අවසන්වී දින 60 ක් ඇතුළත කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>

4.2 වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 17 වන වගන්තිය හා 2016 ජනවාරි 01 දිනැති අංක 01/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව 2015/2016 ගිණුම් වර්ෂයේ සිට 2018/2019 ගිණුම් වර්ෂය දක්වා කාලයට අදාළ වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>එක් එක් වර්ෂයට අදාළව ඉල්ලුම් කර ඇති කාලසීමාවන්වලදී වාර්ෂික වාර්තා රේඛීය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දී ඇති අතර පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමේ වගකීම අප සතු නොවේ.</p>	<p>රෙගුලාසි ප්‍රකාරව නියමිත කාල වකවානු ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

4.3 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාගමේ විගණන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් යථා පරිදි පත් කරනු ලබන තමාගේම අභ්‍යන්තර විගණකවරයකු සිටිය යුතු නමුත් අභ්‍යන්තර විගණක තනතුරක් ඇති කරගෙන නොගෙන ලංකා ඔරික්ස් ලිසිට් සමාගමේ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්ය මණ්ඩලය විසින් අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු සිදු කර තිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොමැත.</p>	<p>පනතේ ප්‍රකාරව සමාගමේ විගණන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා සමාගමේ පාලක මණ්ඩලයට වගකිව යුතු අභ්‍යන්තර විගණන තනතුරක් ඇති කර කාර්ය මණ්ඩලයක් පත් කරගත යුතුය.</p>

4.4 විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාගමේ විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් පවත්වා ඇති බවට නිරීක්ෂණය වුවද, 2010 දෙසැම්බර් 14 දිනැති අංක 55 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව 2021 වර්ෂයේ පළමු කාර්තුව දක්වාම එම කමිටු රැස්වීම් සඳහා විගණකාධිපතිවරයාගේ නියෝජිතයකු සහභාගි කරවාගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොමැත.</p>	<p>චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් සඳහා විගණකාධිපතිවරයාගේ නියෝජිතයකු සහභාගි කරවා ගත යුතුය.</p>